

Gloria Gudelj

Općinsko kazneno državno odvjetništvo u Zagrebu

Selska cesta 2, 10000 Zagreb

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-0716-4927>

Gloria.Gudelj@okdozg.dorh.hr

Sara Horvatić

Općinsko kazneno državno odvjetništvo u Zagrebu

Selska cesta 2, 10000 Zagreb

ORCID ID <https://orcid.org/0009-0007-1624-8456>

sara.horvatic@okdozg.dorh.hr

RAZUM I OSJEĆAJI: KAZNENOPRAVNI ASPEKT EMOCIONALNE MANIPULACIJE

SAŽETAK

Rad razmatra emocionalnu manipulaciju kao normativno nedovoljno artikuliran, ali kazneno-pravno relevantan oblik utjecaja na slobodu odlučivanja i autonomiju volje pojedinca. Polazeći od teorijskog razlikovanja dopuštenog uvjeravanja i nedopuštene manipulacije, analizira se njezin položaj unutar postojećih kaznenopravnih instituta hrvatskog prava, osobito u kontekstu nasilja u obitelji, povrede djetetovih prava, prijevare i kaznenih djela protiv spolne slobode. Poseban naglasak stavlja se na emocionalnu manipulaciju kao sredstvo počinjenja kaznenih djela, pri čemu se ističe njezin utjecaj na proces formiranja volje žrtve bez primjene klasičnih oblika prisile. Rad problematizira kriterije kaznenopravne relevantnosti uključujući intenzitet utjecaja, postojanje namjere i nastup štetne posljedice te poteškoće u dokazivanju takvih oblika ponašanja. Analiza slučaja *Tinder Swindler* služi kao ilustracija složenosti pravne kvalifikacije emocionalno uvjetovanih prijevare i ograničenja tradicionalnog koncepta zablude. U komparativnom dijelu razmatra se institut *coercive control* u pravu Ujedinjenog Kraljevstva kao primjer normativnog proširenja zaštite psihičkog integriteta uz zaključak o potrebi daljnjeg razvoja kaznenopravnog okvira.

Ključne riječi: emocionalna manipulacija, nasilje u obitelji, sloboda odlučivanja, psihičko nasilje, prijevare

1. Uvod

Emocionalna manipulacija složena je pojava koju je potrebno razmotriti u kontekstu zaštite osobne autonomije, dostojanstva i psihičkog integriteta pojedinca. Za razliku od tradicionalno prepoznatih oblika protupravnog postupanja koji se očituju kao fizička sila ili prijetnja, emocionalna manipulacija djeluje suptilnije, često prikriveno i dugotrajno, upotrebljavajući psihološke mehanizme utjecaja, kontrole i ovisnosti. Upravo njezina nevidljivost i teško dokaziva narav predstavljaju poseban izazov za kaznenopravnu teoriju i praksu, ali i otvaraju pitanje prikladnosti postojećih normativnih okvira u prepoznavanju i sankcioniranju takvih ponašanja.

U hrvatskom kaznenopravnom sustavu emocionalna manipulacija nije izričito normirana kao zasebno kazneno djelo, no njezini se elementi mogu prepoznati u okviru više kaznenih djela. Tako se u kontekstu obiteljskih odnosa ističe kazneno djelo nasilja u obitelji iz članka 179.a Kaznenog zakona, koje obuhvaća i psihičko nasilje kao oblik ugrožavanja dostojanstva i sigurnosti člana obitelji odnosno bliske osobe. Slično tomu, kazneno djelo povrede djetetovih prava iz članka 177. stavka 2. Kaznenog zakona predstavlja štetne obrasce ponašanja koji mogu uključivati manipulativne tehnike usmjerene na emocionalno iskorištavanje i kontrolu djeteta. U tim slučajevima emocionalna manipulacija nije tek sporedna okolnost, nego može predstavljati samu srž protupravnog postupanja.

S druge strane, postoje kaznena djela kod kojih emocionalna manipulacija predstavlja sredstvo njihova počinjenja. Primjerice, kod kaznenog djela prijevare iz članka 236. Kaznenog zakona počinitelj često primjenjuje manipulativne strategije kako bi zadobio povjerenje žrtve i naveo je na imovinski štetnu radnju. U tom kontekstu posebno se ističu suvremeni oblici tzv. romantičnih prijevara, u kojima počinitelji stvaranjem emocionalne veze iskorištavaju žrtve radi pribavljanja protupravne imovinske koristi. Sličan element može se uočiti i kod kaznenog djela silovanja iz članka 153. stavka 1. Kaznenog zakona (prije spolni odnošaj bez pristanka iz članka 152.), gdje emocionalna manipulacija može igrati ulogu u narušavanju slobodne volje žrtve, osobito u situacijama odnosa povjerenja, ovisnosti ili autoriteta. Nadalje, kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djece često uključuju postupno uspostavljanje emocionalne veze radi kasnijeg iskorištavanja, što dodatno naglašava važnost razumijevanja manipulativnih obrazaca u kaznenopravnom kontekstu.

Suvremeni razvoj društvenih odnosa, osobito pod utjecajem digitalnih tehnologija i društvenih mreža, dodatno je intenzivirao pojavne oblike emocionalne manipulacije. Fenomeni poput *online groominga*¹ i romantičnih prijevara upućuju

---

¹ *Grooming* predstavlja postupno uspostavljanje odnosa s djetetom, mladom osobom ili odraslom osobom koja je u riziku kako bi ih se moglo zlostavljati ili manipulirati njima tako da čine određene stvari. Zlostavljanje je obično seksualno ili financijsko, no može uključivati i druge oblike. V. *Grooming*,

na potrebu prilagodbe kaznenopravnih mehanizama novim oblicima kriminaliteta. U tom smislu posebno je zanimljiv i globalno poznat slučaj *Tinder Swindler*², koji ilustrira kako sofisticirane manipulativne strategije mogu dovesti do znatne imovinske štete i ozbiljnih psihičkih posljedica za žrtve.

U komparativnopravnom smislu zakonodavstvo Ujedinjenog Kraljevstva napravilo je važan iskorak u prepoznavanju emocionalne manipulacije uz institut tzv. *coercive control*, odnosno prisilne kontrole, koji je kriminaliziran kao oblik kontinuiranog obrasca ponašanja usmjerenog na dominaciju i kontrolu nad drugom osobom. Takvo normativno rješenje ukazuje na tendenciju šireg razumijevanja nasilja koje nadilazi fizičke oblike i obuhvaća psihičke i emocionalne dimenzije odnosa moći.

Cilj je ovoga rada analizirati ulogu emocionalne manipulacije u kaznenom pravu – kako kroz prizmu kaznenih djela u kojima ona predstavlja protupravno ponašanje, tako i onih u kojima se pojavljuje kao sredstvo počinjenja. Posebna pozornost posvetit će se normativnim rješenjima hrvatskog kaznenog zakonodavstva, njihovoj primjeni u praksi te usporedbi s odabranim modelima. Time se nastoji doprinijeti boljem razumijevanju ovog fenomena i otvoriti prostor za eventualna unapređenja kaznenopravne zaštite od emocionalne manipulacije.

2. Pojam emocionalne manipulacije i njegova kaznenopravna relevantnost

Pitanje odnosa između emocionalne manipulacije i slobode odlučivanja predstavlja jedno od ključnih teorijskih pitanja suvremenog kaznenog prava.³ Iako se pojam emocionalne manipulacije primarno razvijao unutar psihologije, njegova pravna relevantnost proizlazi iz činjenice da takvo ponašanje može znatno utjecati na autonomiju volje pojedinca, koja predstavlja jednu od temeljnih zaštićenih vrijednosti kaznenopravnog poretka.⁴ U tom smislu emocionalna manipulacija sve se češće razmatra kao fenomen koji prelazi granice psihologije i ulazi u područje pravne analize, osobito u kontekstu zaštite slobode odlučivanja i integriteta osobnosti.⁵

Metropolitan Police, <https://www.met.police.uk/advice/advice-and-information/gr/grooming/>, pristupljeno 29. ožujka 2026.

² *Tinder Swindler: How 'romance fraud' became a multi-billion dollar cybercrime*, <https://www.weforum.org/stories/2024/05/tinder-swindler-romance-fraud-cybercrime-radio-davos/>, pristupljeno 29. ožujka 2026.

³ Evan Stark, *Coercive Control: How Men Entrap Women in Personal Life*, Oxford University Press, 2007.

⁴ *Ibid.*

⁵ *Ibid.*

Sloboda odlučivanja podrazumijeva mogućnost pojedinca da donosi odluke na temelju vlastite, neometane volje, uz odgovarajuću razinu informiranosti i bez nedopuštenih vanjskih utjecaja.⁶ U tom smislu kazneno pravo tradicionalno štiti slobodu volje uz institute poput prisile, prijetnje i prijevare.⁷ Međutim, emocionalna manipulacija predstavlja specifičan izazov jer se odvija suptilno, često bez otvorene uporabe sile ili prijetnje, ali uz potencijalno jednako snažan učinak na proces odlučivanja.⁸ Upravo ta suptilnost otežava njezino prepoznavanje i pravnu kvalifikaciju, osobito u usporedbi s klasičnim oblicima protupravnog utjecaja.

U psihološkoj literaturi emocionalna manipulacija najčešće se definira kao sposobnost ili oblik utjecaja kojim pojedinac upravlja emocijama drugih osoba radi ostvarivanja vlastitih ciljeva.⁹ Prema tome, novija istraživanja naglašavaju da je riječ o procesu usmjeravanja emocionalnih stanja drugih kako bi se promijenilo njihovo ponašanje u korist manipulatora.¹⁰ Takvo razumijevanje upućuje na to da manipulacija ne djeluje primarno uz racionalno uvjeravanje, nego uz emocionalne mehanizme poput straha, krivnje, privrženosti ili povjerenja.¹¹

Dodatno, suvremena psihološka istraživanja ukazuju na tamnu stranu emocionalnih vještina, pri čemu sposobnost razumijevanja i regulacije emocija može biti iskorištena u neprihvatljive svrhe.¹² U ekstremnijim oblicima emocionalna manipulacija može dovesti do fenomena poput *gaslightinga*, gdje žrtva postupno gubi povjerenje

---

⁶ Cass R. Sunstein, *Manipulation As Theft*, Harvard Public Law Working Paper No. 21–30, 2021., <https://ssrn.com/abstract=3880048> ili <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3880048>, pristupljeno 25. ožujka 2026.

⁷ Kazneni zakon („Narodne novine” broj 56/2015., 61/2015., 101/2017., 118/2018., 126/2019., 84/2021., 114/2022., 114/2023., 36/2024. i 136/2025. – dalje: Kazneni zakon/11).

⁸ *Ibid.*

⁹ Elizabeth J. Austin, Farrelly D. i Black C, *Emotional Intelligence, Machiavellianism and Emotional Manipulation: Does EI Have a Dark Side?*, Personality and Individual Differences, 2009., https://www.researchgate.net/publication/222406836_Emotional_intelligence_Machiavellianism_and_emotional_manipulation_Does_EI_have_a_dark_side, pristupljeno 25. ožujka 2026.

¹⁰ Meredith M. Turner, *Manipulation in close relationships: A meta-analytic review* (Personality and Individual Differences vol. 248, 2026), <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0191886925004477?via%3Dihub>, pristupljeno 25. ožujka 2026.

¹¹ *Ibid.*

¹² Maya Tamir, *Why Do People Regulate Their Emotions? A Taxonomy of Motives*, Advances in Experimental Social Psychology, 2016. https://www.researchgate.net/publication/277412248_Why_Do_People_Regulate_Their_Emotions_A_Taxonomy_of_Motives_in_Emotion_Regulation, pristupljeno 31. ožujka 2026.

u vlastite percepcije i prosudbe, što dodatno naglašava ozbiljnost ovakvih oblika utjecaja.¹³

Ključna razlika u odnosu na dopuštene oblike uvjeravanja leži u prikrivenosti takva utjecaja i u činjenici da manipulirana osoba nije svjesna stvarne prirode utjecaja kojem je izložena.¹⁴ Upravo taj element prikrivenosti dovodi do pitanja granice između dopuštenog i nedopuštenog utjecaja. Dok je uvjeravanje legitimno sredstvo društvene interakcije, emocionalna manipulacija prelazi u pravno relevantnu sferu kada dovodi do znatnog narušavanja autonomije odlučivanja.¹⁵

U tom kontekstu posebno je važan doprinos teorije manipulacije, prema kojoj dolazi do svojevrstne zamjene volje – kada odluka formalno ostaje na žrtvi, ali njezin sadržaj u bitnome određuje manipulator.¹⁶ Takvo shvaćanje naglašava da je ključni problem manipulacije upravo njezin utjecaj na proces formiranja volje, a ne nužno samo na vanjsko ponašanje.

Takvo razumijevanje omogućuje dublju analizu kaznenopravne važnosti emocionalne manipulacije. Naime, iako ne uključuje fizičku silu ni eksplicitnu prijetnju, ona može dovesti do toga da osoba poduzme radnje koje inače ne bi poduzela, što je element koji je već prepoznat u kaznenim djelima poput prijevare.¹⁷ Razlika je u tome što se kod emocionalne manipulacije zabluda ne stvara nužno s pomoću lažnih činjenica, nego utjecaja na emocionalno stanje žrtve, čime se proširuje tradicionalno razumijevanje instituta prijevare.¹⁸

Dodatni problem predstavlja razgraničenje između emocionalne manipulacije i psihičke prisile.¹⁹ Dok prisila podrazumijeva intenzivan i izravan pritisak koji ograničava slobodu izbora, manipulacija djeluje postupno i često dugotrajno stvarajući odnos ovisnosti ili emocionalne podređenosti.²⁰ U tom kontekstu teorija *coercive control*²¹ naglašava da kontinuirani obrasci ponašanja, uključujući emocionalnu

---

¹³ Willis Klein, Suzanne Wood i Jennifer A. Bartz, *A Theoretical Framework for Studying the Phenomenon of Gaslighting*, *Personality and Social Psychology Review* Vol. 30(2), 2026., 195–215. https://www.researchgate.net/publication/391571174_A_theoretical_framework_for_studying_the_phenomenon_of_gaslighting, pristupljeno 25. ožujka 2026.

¹⁴ *Loc. cit.* (bilj. 6.).

¹⁵ *Ibid.*, vidi više *op. cit.* Austin i dr. *Emotional Intelligence, Machiavellianism and Emotional Manipulation: Does EI Have a Dark Side?*

¹⁶ *Ibid.*

¹⁷ *Op. cit.* (bilj. 7.), čl. 236.

¹⁸ *Loc. cit.* (bilj. 6.).

¹⁹ *Loc. cit.* (bilj. 3.).

²⁰ *Ibid.*

²¹ Hrv. *prisilna kontrola*, više u petom poglavlju.

manipulaciju, mogu dovesti do potpune dominacije nad žrtvom i zapravo gubitka autonomije.²²

S kaznenopravnog aspekta ključno je pitanje u kojem trenutku emocionalna manipulacija prelazi prag pravne relevantnosti. Preširoko tumačenje moglo bi dovesti do neopravdane kriminalizacije svakodnevnih međuljudskih odnosa, dok bi preusko tumačenje zanemarilo situacije u kojima je autonomija žrtve ozbiljno narušena. U tom smislu praksa pokazuje da je dokazivanje takvih oblika ponašanja osobito složeno jer se temelje na subjektivnim iskustvima i psihološkim procesima, što dodatno otežava njihovu pravnu evaluaciju.²³

Stoga se u teoriji opravdano ističe potreba za postavljanjem kriterija koji uključuju postojanje namjere ostvarivanja koristi, znatan utjecaj na proces odlučivanja te nastup štetne posljedice. Ti elementi omogućuju razlikovanje između društveno prihvatljivih oblika utjecaja i onih koji zahtijevaju kaznenopravnu intervenciju.

Iako emocionalna manipulacija predstavlja dobro istražen fenomen u psihologiji, njezina kaznenopravna važnost ostaje nedovoljno razrađena. Poseban izazov predstavlja pitanje u kojoj mjeri takvo ponašanje utječe na slobodu odlučivanja žrtve te može li se podvesti pod postojeće institute poput prijevare ili prisile. Kaznenopravni okvir trebao bi prepoznati emocionalnu manipulaciju kao oblik utjecaja na volju koji, iako ne uključuje fizičku prisilu, može imati jednako ozbiljne posljedice po autonomiju pojedinca. Navedena teorijska razmatranja predstavljaju temelj za daljnju analizu konkretnih kaznenih djela u kojima emocionalna manipulacija može imati pravnu relevantnost.²⁴

3. Emocionalna manipulacija kao kazneno djelo

Emocionalna manipulacija jedan je od oblika psihičkog nasilja i kao takva u hrvatskom je zakonodavstvu inkriminirana u člancima 179.a i 177. stavku 2. Kaznenog zakona/11, odnosno u kaznenim djelima nasilja u obitelji i povredi djetetovih prava. Kazneno djelo nasilja u obitelji iz članka 179.a Kaznenog zakona čini onaj tko grubo, učestalo ili na drugi način teško krši propise o zaštiti od nasilja u obitelji i time kod člana obitelji ili druge bliske osobe izazove strah za njezinu sigurnost ili sigurnost njoj bliskih osoba ili je dovede u ponižavajući položaj, a time nije počinjeno teže kazneno djelo.²⁵ U članku 10. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji propisano je da nasilje u obitelji obuhvaća primjenu fizičke sile uslijed koje nije nastupila tjelesna

---

²² *Loc. cit.* (bilj. 3.).

²³ Više u četvrtom poglavlju.

²⁴ Više u četvrtom poglavlju.

²⁵ *Op. cit.* (bilj. 7.), članak 179.a.

ozljeda, tjelesno kažnjavanje ili druge načine ponižavajućeg postupanja prema djeci, psihičko nasilje koje je kod žrtve prouzročilo povredu dostojanstva ili uznemirenosti, ekonomsko nasilje kao zabranu ili onemogućavanje korištenja zajedničke ili osobne imovine, raspolaganja osobnim prihodima ili imovine stečene osobnim radom ili nasljeđivanjem, onemogućavanjem zapošljavanja, uskraćivanje sredstava za održavanje zajedničkog kućanstva i skrb o djeci te zanemarivanje potreba osobe s invaliditetom ili osobe starije životne dobi koje dovodi do njezine uznemirenosti ili vrijeđa njezino dostojanstvo i time joj nanosi tjelesne ili duševne patnje.²⁶ Nadalje, kazneno djelo povrede djetetovih prava iz članka 177. stavka 2. Kaznenog zakona čini onaj tko zlostavi dijete ili ga prisili na pretjerani rad ili rad koji ne odgovara njegovoj dobi, na prosjachenje ili ga navodi na drugo ponašanje koje je štetno za njegov razvoj ili na drugi način grubo povrijedi djetetova prava.²⁷ Iz rezultata ankete o sigurnosti objavljene 31. prosinca 2024. proizlazi da je 26,9 % žena odnosno 21,9 % muškaraca bilo žrtvom psihičkog nasilja koje je počinio intimni partner ili partnerica. Iz toga proizlazi da je riječ o raširenom obliku nasilja.²⁸

Složenost obiteljskih odnosa danas sve više dolazi do izražaja, osobito kada je riječ o psihičkom nasilju koje je često suptilno, prikriveno i teško prepoznatljivo. Nekada se psihičko zlostavljanje ponajprije povezivalo s otvorenim uvredama, ponižavanjem i psovkama, no suvremeni obrasci ponašanja pokazuju da ono poprima raznolikije i perfidnije oblike.

Jedan od takvih oblika takozvani je tretman šutnjom, kad jedna osoba sustavno ignorira drugu, uskraćuje komunikaciju i emocionalnu povezanost, čime kod žrtve izaziva osjećaj bezvrijednosti, nesigurnosti i tjeskobe. Općinski sud u Virovitici optuženika je proglasio krivim zbog kaznenog djela nasilja u obitelji iz članka 179.a Kaznenog zakona/11 jer je, uz fizičko i drugo psihičko te verbalno nasilje, svoju suprugu ignorirao i šutio po mjesec dana odbijajući razgovarati s njom.²⁹

Sličan učinak ima i spomenuti *gaslighting* – manipulativna strategija kojom se druga osoba navodi da sumnja u vlastitu percepciju stvarnosti, pamćenje ili razum.³⁰ Takvo ponašanje dugoročno može ozbiljno narušiti samopouzdanje i mentalno zdravlje žrtve. Posebno zabrinjavajući oblici psihičkog nasilja uključuju i prijetnje

---

²⁶ Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji („Narodne novine” broj 70/2017., 126/2019., 84/2021., 114/2022. i 36/2024.), članak 10.

²⁷ *Op. cit.* (bilj. 7.), članak 177.

²⁸ Priopćenje Državnog zavoda za statistiku: Rezultati ankete o sigurnosti, <https://podaci.dzs.hr/2024/hr/77457>, pristupljeno 22. ožujka 2026.

²⁹ Općinski sud u Virovitici broj K-16/2026 od 3. veljače 2026., <https://odluke.sudovi.hr/Document/View?id=95c8450a-bce1-4295-8dc0-1757601fbc30>, pristupljeno 25. ožujka 2026.

³⁰ *A Deeper Look Into Gaslighting*, National Domestic Violence Hotline, <https://www.thehotline.org/resources/a-deeper-look-into-gaslighting/>, pristupljeno 26. ožujka 2026.

napuštanjem zajednice ili oduzimanjem djeteta. Takve prijetnje stvaraju stalan osjećaj straha i nesigurnosti te često služe kao sredstvo kontrole i dominacije u odnosu. Iako možda nikada ne budu ostvarene, njihova učestalost i emocionalna težina ostavljaju duboke posljedice. Tako je presudom Općinskog suda u Rijeci, Prekršajnog odjela, broj Pp-12/2025 od 4. lipnja 2025. okrivljenik proglašen krivim zbog prekršaja iz članka 22. stavka 1. u vezi s člankom 10. točkom 3. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji jer je u prosincu 2024. počinio psihičko nasilje u obitelji nad svojom bivšom partnericom. Tijekom telefonskog poziva vrijeđao ju je i psovao joj, a zatim joj je u aplikaciji Viber slao uvredljive poruke te prijetio da će joj oduzeti dijete i da će „vidjeti svoje”. Takvim ponašanjem kod žrtve je izazvao osjećaj uznemirenosti i povrijedio njezino dostojanstvo.³¹

Dodatnu složenost situacije stvara činjenica da se takvi obrasci ponašanja često ponavljaju pred djecom. Djeca koja odrastaju u takvu okruženju ne samo da svjedoče nezdravim načinima komunikacije nego su nerijetko i sama uključena u manipulativnu dinamiku. Može ih se stavljati u poziciju „posrednika” između roditelja, tražiti da biraju strane ili ih se emocionalno ucjenjivati. Time se narušava njihov osjećaj sigurnosti i stabilnosti, a dugoročno se mogu razviti poteškoće u emocionalnom razvoju i odnosima. Presudom Općinskog kaznenog suda u Zagrebu broj Kzd-172/2025 od 1. listopada 2025. optuženik je, među ostalim, proglašen krivim zbog kaznenih djela iz članka 177. stavka 2. Kaznenog zakona/11 jer je svoju maloljetnu djecu, rođenu 2011., 2015. i 2016. godine, izložio psihičkom pritisku i manipulaciji te ih prisilio da sudjeluju u prenošenju neistinitih informacija majci tako da je u njihovoj prisutnosti razbio mobitel o šank. Nakon toga djetetu rođenom 2016. rekao je da nazove majku i prenese joj da je otac razbio mobitel i nakon dolaska policije pobjegao, što je dijete i učinilo. Otac je djeci zatim naredio da isključe mobitele kako majka ne bi mogla razgovarati s njima.³² Kada mu je najstarije dijete prišlo radi smirivanja situacije, primio ga je rukom za vrat, a nakon dolaska policije u kuću rekao mu je da ide izvaditi pištolj. Kada je majka nazvala najstarije dijete, javio se umjesto njega i rekao joj da će ubiti njezina šefa i nju.³³ Osim korištenja djece u svrhu izravnavanja računa sa sadašnjim ili bivšim bračnim odnosno izvanbračnim partnerima emocionalna manipulacija katkad je vrlo jasan oblik zlostavljanja djeteta, pri čemu se kod djeteta razvija osjećaj straha, razdražljivosti i anksioznosti. U tom je smislu Općinski sud u Virovitici u presudi broj Kzd-7/2023 od 16. rujna 2025. proglasio krivim optuženika

---

³¹ Presuda Općinskog suda u Rijeci, Prekršajni odjel, broj Pp-12/2025 od 4. lipnja 2025., <https://odluke.sudovi.hr/Document/View?id=83122407-f879-4b7b-ab12-46f0bac5e1a8>, pristupljeno 22. ožujka 2026.

³² Presuda Općinskog kaznenog suda u Zagrebu, Odjel za mladež, broj Kzd-172/2025 od 1. listopada 2025., <https://odluke.sudovi.hr/Document/View?id=b17dce81-f6ca-4f10-a623-3c41144305dc&q=manipulacija>, pristupljeno 22. ožujka 2026.

³³ *Ibid.*

koji je od studenoga 2021. do lipnja 2022. svojem maloljetnom djetetu, rođenom 2018., nakon što ga je napustila bivša supruga (majka djeteta) u alkoholiziranom stanju govorio da je njegova majka kurva, drolja i đubre, da mu se majka „trpa” s novim dečkom, da ga majka ne voli, da će ga ostaviti, da bi bilo najbolje da se ubije kako bi majka bila sretna itd. Time je negativno utjecao na psihofizički razvoj svojeg maloljetnog djeteta.³⁴

Važno je naglasiti da psihičko nasilje, iako ne ostavlja vidljive tragove, može imati jednako ozbiljne posljedice kao i fizičko nasilje. Prepoznavanje takvih obrazaca prvi je korak prema njihovu zaustavljanju. Otvorena komunikacija, edukacija o zdravim odnosima i pravodobna stručna pomoć ključni su u zaštiti svih članova obitelji, a osobito djece, koja su najranjivija. Obitelj bi trebala biti sigurna zona, mjesto podrške i razumijevanja. Kada se ta temeljna funkcija naruši, posljedice se ne odražavaju samo na pojedince nego i na širu društvenu zajednicu. Zato je potrebno kontinuirano osvještavati o različitim oblicima psihičkog nasilja i poticati stvaranje zdravijih i empatičnijih odnosa te asertivne komunikacije.

4. Emocionalna manipulacija kao sredstvo počinjenja kaznenog djela

Emocionalna manipulacija učinkovit je način utjecaja na ponašanje druge osobe, pri čemu počinitelj koristi osjećaje straha, krivnje, ovisnosti ili nesigurnosti kako bi ostvario vlastite ciljeve. U kontekstu kaznenog prava takvi obrasci ponašanja mogu poslužiti kao sredstvo počinjenja različitih kaznenih djela, osobito onih koja uključuju narušavanje osobnog dostojanstva, slobode odlučivanja ili psihičkog integriteta žrtve. Kao takva može imati ozbiljne posljedice i ključnu ulogu u izvršenju i održavanju protupravnog ponašanja, što zahtijeva njezino pažljivo prepoznavanje i vrednovanje.

4.1. Silovanje iz članka 153. stavka 1. Kaznenog zakona/11

Kazneno djelo silovanja iz članka 153. stavka 1. Kaznenog zakona/11 čini onaj tko s drugom osobom bez njezina pristanka izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju ili navede drugu osobu da bez svojeg pristanka s trećom osobom izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju ili da bez svojeg pristanka nad samom sobom izvrši sa spolnim odnošajem izjednačenu spolnu radnju.³⁵ Propisana kazna za to kazneno djelo kazna je zatvora od tri do osam godina. U stavku 5. istog članka Kaznenog zakona/11 propisano je da pristanak postoji ako je osoba svojom

---

³⁴ Presuda Općinskog suda u Virovitici broj Kzd-7/2023 od 16. rujna 2025., <https://odluke.sudovi.hr/Document/View?id=fe451c22-24de-4a18-a50d-17b8a4dc37d5>, pristupljeno 29. ožujka 2026.

³⁵ *Op. cit.* (bilj. 7.), članak 153.

voljom odlučila stupiti u spolni odnošaj ili s njim izjednačenu radnju i ako je bila sposobna donijeti i izraziti takvu odluku. Smatra se da takva pristanka osobito nema ako je spolni odnošaj ili s njime izjednačena spolna radnja izvršena uz uporabu prijetnje, prijevare, zlouporabom položaja prema osobi koja se prema počinitelju nalazi u odnosu zavisnosti, iskorištavanjem stanja osobe zbog kojeg ona nije bila sposobna izraziti svoje odbijanje ili nad osobom kojoj je protupravno oduzeta sloboda.³⁶ Prije izmjena Kaznenog zakona/11 koje su stupile na snagu 1. siječnja 2020., sadašnji članak 153. stavak 1. Kaznenog zakona/11 bio je sadržan u članku 152. Kaznenog zakona, a kazneno djelo nazivalo se „spolni odnošaj bez pristanka”.

Iako hrvatski sudovi rijetko upotrebljavaju izraz „emocionalna manipulacija”, iz obrazloženja presuda proizlazi da sudovi uzimaju u obzir različite oblike psihičkog pritiska, straha i odnosa ovisnosti. Kad takve okolnosti dovedu do toga da žrtva nema stvarnu mogućnost slobodnog odlučivanja, pristanak nije valjan. U tom smislu emocionalna manipulacija predstavlja jedan od oblika nedopuštenog utjecaja na volju žrtve, napose kad prelazi u psihički pritisak. Općinski sud u Osijeku u presudi K-414/2019 od 21. listopada 2024. okrivljenika je proglasio krivim zbog kaznenog djela spolnog odnošaja bez pristanka iz članka 152. stavka 1. u vezi sa stavkom 3. Kaznenog zakona/11 jer je od lipnja do rujna 2013. kao poslodavac žrtvi govorio da će ostati bez posla i u više je navrata vozio kući nakon radnog vremena. Pritom je iskoristio njezin podređeni položaj i od nje tražio da stupi s njim u spolni odnos unatoč njezinu izričitom protivljenju. Ona je to učinila zbog egzistencijalne ugroženosti i straha da će izgubiti posao.³⁷

Zabrinjava trend porasta prijavljenih kaznenih djela protiv spolne slobode i kaznenih djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djece. Prema podacima iz Analize seksualnog nasilja u Hrvatskoj od 2013. do 2023. u odnosu na 2013., kada je bilo prijavljenih 740 slučajeva, ta brojka u 2023. porasla je na 1572 kaznena djela, što predstavlja porast od 112 %.³⁸

4.2. Prijevara

Kazneno djelo prijevare zbog svoje raznolikosti jedno je od najsloženijih kaznenih djela protiv imovine, a propisano je člankom 236. Kaznenog zakona/11 prema

---

³⁶ *Ibid.*

³⁷ Presuda Općinskog suda u Osijeku broj K-414/2019 od 21. listopada 2024., <https://odluke.sudovi.hr/Document/View?id=4f1a1125-1f71-4820-b6d5-3226d2117e4d>, pristupljeno 25. ožujka 2026.

³⁸ Ženska soba: Analiza – Seksualno nasilje u Hrvatskoj 2013. – 2023., https://zenskasoba.hr/wp-content/uploads/2024/12/Analiza_Seksualno-nasilje-u-Hrvatskoj-2013.-2023-2.pdf, str. 19., pristupljeno 30. ožujka 2026.

kojem navedeno kazneno djelo čini onaj tko radi toga da sebi ili drugomu pribavi protupravnu imovinsku korist dovede nekoga lažnim prikazivanjem ili prikrivanjem činjenica u zabludu ili ga održava u zabludi i time ga navede da na štetu svoje ili tuđe imovine nešto učini ili ne učini.³⁹ Kvalificirani oblik kaznenog djela propisan je u članku 2. istog članka Kaznenog zakona/11, a postoji kada je pribavljena znatna imovinska korist ili je prouzročena znatna šteta.⁴⁰ Radnja počinjenja, dakle, sastoji se od dovođenja druge osobe u zabludu ili održavanja u zabludi lažnim prikazivanjem činjenica. Dovođenje u zabludu znači stvaranje kod druge osobe pogrešne predodžbe o nekim činjenicama, dok održavanje u zabludi pretpostavlja da druga osoba već ima pogrešnu predodžbu o određenim činjenicama, a počinitelj je nekom svojom radnjom održava u toj zabludi.⁴¹ Zabluda postoji i kad je osoba koja raspolaže imovinom u sumnji o činjenicama o kojima ovisi njezina odluka, ali se zbog uvjeravanja počinitelja ipak odlučuje na raspolaganje imovinom (odnosno oštećenik ne bi raspolagao imovinom da nije bilo počiniteljeva uvjeravanja).⁴²

U kontekstu emocionalne manipulacije potrebno je razmotriti slučajeve tzv. romantičnih prijevara u kojima počinitelj stvara lažni identitet, stupa u kontakt sa žrtvom s kojom gradi emocionalni odnos (iskazivanje ljubavi, planiranje zajedničkog života i slično), a potom traži novac ili kakvu drugu korist od žrtve (zbog navodne bolesti, zarade, plaćanja dugova i slično), čemu žrtva udovoljava zbog razvijene emocionalne privrženosti prema počinitelju. Iako je to naizgled filmski scenarij, takvi su slučajevi sve češći zbog sve veće dostupnosti društvenih mreža i drugih virtualnih platformi preko kojih su moguća upoznavanja, a koje nude veliku razinu anonimnosti. Potonje ujedno predstavlja i velik izazov za tijela kaznenog progona, međutim kontinuirana izobrazba svih aktera uključenih u borbu protiv *online* kriminala, mehanizmi međunarodne pravne pomoći i sofisticirani alati kojima raspolažu kibernetičke službe policije polako, ali sigurno hvataju korak s kreativnošću počinitelja.

Općinski sud u Velikoj Gorici, Stalna služba u Ivanić-Gradu, u presudi broj K-261/2024 od 23. rujna 2025. proglasio je krivim optuženika koji se na društvenoj mreži Facebook javio oštećeniku predstavljajući se kao ženska osoba. Nakon kraćeg dopisivanja lažno mu je obećao da će njih dvoje živjeti zajedno te dogovarao s njim kupnju zajedničkog stana. Pritom mu je rekao da mu može srediti kredit ili zajam za zajednički život te mu dao svoj broj mobitela navodeći kako daje broj mobitela svojeg dobrog prijatelja koji mu može pomoći da zaradi. Nakon toga oštećenik je preko aplikacije WhatsApp kontaktirao s optuženikom, koji mu je počeo lažno obećavati

---

³⁹ *Op. cit.* (bilj. 7.), članak 236.

⁴⁰ *Ibid.*

⁴¹ Bačić, Franjo, Pavlović, Stjepan, *Komentar kaznenog zakona*, Zagreb, 2004., Organizator, str. 811.

⁴² Novoselec, Petar, *Uvod u gospodarsko kazneno pravo*, Pravni fakultet u Zagrebu, Poslijediplomski studij iz kaznenopravnih znanosti, Zagreb, 2009., str. 101.

novčanu zaradu. U to je oštećenik povjerovao i internetski preko platformi Cash-expert S. L. i VTO marker d. o. o. podignuo četiri zajma od ukupno 7000 kuna. Od tog iznosa 2000 kuna osobno je predao optuženiku te u dva navrata dodatnih 5000 kuna. Optuženik je pritom obećavao oštećeniku zaradu govoreći mu kako će taj novac uložiti u klađenje te da će njemu od zarade isplatiti 22 000 kuna. Nakon toga na Facebooku se s oštećenikom i dalje dopisivao kao ženska osoba i dalje obećavajući zajednički život te govoreći da treba uplatiti novac u stambenu štednju. Radi toga optuženik je s oštećenikom otišao u kreditni ured te podignuo kredit u iznosu od 50 000 kuna. Zatim je oštećenik dokumentaciju kredita i iznos od 39 500 kuna predao optuženiku, a nakon toga optuženik se na Facebooku i na bilo koji drugi način ubrzo prestao javljati. Time si je pribavio imovinsku korist u iznosu od 45 500 kuna.⁴³ U točki 7.1. obrazloženja presude sud je naveo da je analizirao iskaz oštećenika i usporedio ga s ispisima s Facebook profila optuženika, a iz poruka proizlazi da su optuženik i oštećenik dnevno razmjenjivali 20 do 40 poruka, da se optuženik oštećeniku obraćao s „ljubavi”, da mu je iskazivao naklonost i ljubav te ga je navodio na kontakt sa svojim prijateljem radi zarade, a pritom i predaje novca. Pritom je pisao kako voli oštećenika i da do jutra „nebu bila živa, da bu napisala oprostajno pismo” i slično, navodeći oštećenika da optuženiku preda novac.⁴⁴ Sud je zaključio kako je nedvojbeno riječ o lažnom prikazivanju činjenica, tj. emocionalnom manipuliranju s oštećenikom, a sve kako bi postupao po uputama optuženika. Osim navedenog utvrđeno je kako je oštećenik postupio po nalogima osobe s Facebooka jer je očito bio sve više emocionalno angažiran, a optuženik je iskoristio oštećenikovo emocionalno stanje, odnosno zaljubljenost u imaginarnu osobu. Iz poruka oštećenika očito proizlazi da je bio zaljubljen u osobu s Facebooka koju nikada nije osobno vidio niti se s njom čuo.⁴⁵

Iako u sljedećem slučaju nije riječ o klasičnoj romantičnoj prijevari jer počinitelj nije stvorio lažni identitet, zanimljiva je presuda Općinskog suda u Zlataru broj K-125/2025 od 26. lipnja 2025. kojom je sud proglasio krivim optuženika zbog kaznenog djela prijezare iz članka 236. stavka 2. u vezi sa stavkom 1. Kaznenog zakona/11 jer je u travnju 2014., u nakani da se neprimadno materijalno okoristi u većem iznosu, svojoj intimnoj partnerici predočio kako ima financijskih problema te ju zamolio da mu pozajmi iznos od 595 000 kuna koji će joj uredno vratiti. Iskoristio je pritom njezinu zaljubljenost i veliko povjerenje, pri čemu je oštećenica

---

⁴³ Presuda Općinskog suda u Velikoj Gorici, Stalna služba u Ivanić-Gradu, broj K-261/2024 od 23. rujna 2025., <https://odluke.sudovi.hr/Document/View?id=8167e0ca-7ab2-4bbe-8b64-67b047abaca5>, pristupljeno 26. ožujka 2026.

⁴⁴ *Ibid.*

⁴⁵ *Ibid.*

povjerovala da će joj pozajmljeni iznos uistinu vratiti u dogovorenom roku.⁴⁶ Zbog toga je pozajmila navedeni iznos na temelju ugovora o zajmu od 1. kolovoza 2014., i to na rok od jedne godine, pri čemu je u zalog dala svoj stan. Pozajmljeni iznos podignula je u banci sa svojeg tekućeg računa i na ruke dala optuženiku, koji o tome nije htio potpisati nikakvu potvrdu. Nakon toga sve se rjeđe javljao oštećenici te u konačnici prekinuo intimnu vezu s njom, a kada je oštećenica od njega počela tražiti povrat novca, počeo ju fizički i psihički maltretirati, što ona iz straha nije prijavljivala policiji. Time ju je optuženik oštetio za iznos od 595 000 kuna.⁴⁷ Sud je u točki 27. obrazloženja naveo kako je intervenirao u činjenični opis optužnice tako da je izostavio riječi „te da će se razvesti od supruge i početi živjeti s njom kada mu preda navedeni iznos novca” te umjesto tih riječi dodao riječi „iskoristivši njezinu zaljubljenost i veliko povjerenje” jer je utvrdio kako je optuženik iskoristio mladost oštećenice i njezinu emocionalnu angažiranost i doveo ju u zabludu, sve radi toga da se nepripadajuće materijalno okoristi u većem iznosu.⁴⁸ Iz izloženoga je jasno da emocionalna manipulacija, bilo uz romantične prijevare ili iskorištavanje postojećih odnosa, predstavlja moćno sredstvo kojim počinitelji potiču žrtve na raspolaganje imovinom na vlastitu štetu. Time se potvrđuje da prijevara nije isključivo pitanje lažnog prikazivanja činjenica nego i sofisticiranog utjecaja na emocije žrtve. Zbog toga je razumijevanje psihološke dimenzije ovih kaznenih djela ključno za njihovo prepoznavanje i suzbijanje.

4.3. Kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djece

Djeca su zbog svoje znatiželje, nedostatka životnog iskustva i lakovjernosti češće žrtvama raznih oblika manipulacija. Lakše stječu povjerenje kod odraslih osoba, koje doživljavaju bliskima ili kao autoritet (npr. članovi obitelji), a od svojih vršnjaka traže prihvaćenost i priznanje. Zbog toga su spremna pristati na stvari koje im ne odgovaraju kako ne bi bila odbačena ili ismijana. Osim toga, djeca često ne raspoznaju jasno svoje granice, a katkad zbog svoje dobi ili intelektualnih sposobnosti ni ne znaju kako to izraziti ili komu se obratiti.

Presudom Općinskog suda u Puli broj Kzd-111/2024 od 26. veljače 2025. optuženik je proglašen krivim zbog kaznenih djela spolnog odnošaja s djetetom mlađim od 15 godina iz članka 158. stavka 1. Kaznenog zakona/11, spolne zloporabe djeteta mlađeg od petnaest godina iz članka 158. stavka 2. Kaznenog zakona/11

---

⁴⁶ Presuda Općinskog suda u Zlataru broj K-125/2025 od 26. lipnja 2025., <https://odluke.sudovi.hr/Document/View?id=4fd87979-8d18-4300-99d1-4f28965d2f22>, pristupljeno 29. ožujka 2026.

⁴⁷ *Ibid.*

⁴⁸ *Ibid.*

i iskorištavanja djeteta za pornografiju iz članka 163. stavaka 1. i 2. Kaznenog zakona/11, sve u vezi s člankom 51. Kaznenog zakona/11. Počinitelj je, među ostalim, nakon spolnog odnošaja trinaestogodišnju djevojčicu, u namjeri da zadovolji svoj spolni nagon, porukama i u neposrednim razgovorima uvjeravao kako je voli, govorio joj da mu je sve u životu, obećavao joj zajednički suživot govoreći joj da će se vjenčati i imati djecu, birao imena buduće djece, govorio joj da mu je najbitnija, neka ne sumnja u njihovu ljubav, da će ostati s njom unatoč tomu što nije ostala trudna, da je najsretniji što ima nju, da je čuva kao kap vode na dlanu, zrno pijeska na vjetru, govorio joj je da je ne da nikome, poticao da „prave bebu”, da se „idu maziti”, pisao kako želi biti s njom i sada i zauvijek. U najmanje dva navrata na zajedničkim susretima trinaestogodišnju je djevojčicu ljubio i rukama dirao po intimnim dijelovima tijela te je ljubio u usta.⁴⁹ U točki 7. obrazloženja presude sud je naveo kako je provedeno kombinirano vještačenje maloljetne žrtve te je istaknuo kako je odnos s optuženikom teško oštetio psihičko funkcioniranje trinaestogodišnje djevojčice, koja se nalazi u ranijoj adolescentnoj dobi, u kojoj su česta zaljublivanja u odrasle osobe koje to mogu upotrijebiti za zadovoljenje nekih od svojih neprimjerenih potreba.⁵⁰

Nadalje, presudom Županijskog suda u Varaždinu broj Kzd-5/2016 od 10. lipnja 2016. optuženik je proglašen krivim zbog teškog kaznenog djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta iz članka 166. stavka 1. u vezi s člankom 158. stavkom 1. Kaznenog zakona/11 jer je imao spolne odnose s djevojčicom u dobi od 14 godina iako je znao da nije navršila 15 godina, uslijed čega je djevojčica ostala trudna.⁵¹ U obrazloženju presude navodi se kako je maloljetna žrtva bila zaljubljena u optuženika, a komunicirali su preko društvene mreže Facebook i telefona. Ona mu je govorila da želi biti s njim, što je on odbijao, no u konačnici je „pokleknuo” i nastavio imati spolne odnose s njom.⁵² Sudska praksa pokazuje da počinitelji svjesno iskorištavaju dječju zaljubljenost, potrebu za ljubavlju i nedostatak iskustva kako bi ostvarili vlastite interese, pri čemu djeca, kao što je to evidentno u potonjem slučaju, često ne prepoznaju takvo ponašanje kao štetno niti se znaju zaštititi. Međutim, djeca nisu u opasnosti samo od odraslih, nego i od svojih vršnjaka, što je potencirano i činjenicom izražene digitalizacije i prisutnosti djece na internetu, koji predstavlja beskonačan prostor za iskorištavanje. Presudom Općinskog suda u Sisku broj Km-4/2024 od 21. veljače 2025. maloljetnik je proglašen krivim zbog kaznenih djela prijetnje iz članka 139. stavka 2. Kaznenog zakona, iskorištavanja djece za pornografiju iz članka 163.

---

⁴⁹ Presuda Općinskog suda u Puli broj Kzd-111/2024 od 26. veljače 2025., <https://odluke.sudovi.hr/Document/View?id=fd7b4b3a-25b6-43df-a858-a409f689283c>, pristupljeno 29. ožujka 2026.

⁵⁰ *Ibid.*

⁵¹ Presuda Županijskog suda u Varaždinu broj Kzd-5/2016 od 10. lipnja 2016., <https://odluke.sudovi.hr/Document/View?id=3bb8694b-0311-4807-b188-2135c779bc72>, pristupljeno 29. ožujka 2026.

⁵² *Ibid.*

stavaka 1. i 2. Kaznenog zakona/11 i upoznavanja djece s pornografijom iz članka 165. stavka 1. Kaznenog zakona/11, sve u vezi s člankom 51. Kaznenog zakona/11, na štetu djevojčice kojoj je najprije rekao da mu se sviđa, vukao je za pramen kose i od nje tražio da mu pošalje svoje fotografije. Kad je ona to odbila, rekao joj je da će je ubiti.⁵³ Nakon toga poslao joj je više poruka u kojima je tražio da se skinе gola i pošalje mu fotografije svojeg golog tijela, što je djevojčica i učinila. Na to joj je maloljetnik poslao gole fotografije žene i muškarca te svinja kako se pare.⁵⁴ Zaštita djece od zlostavljanja, a posebice spolnoga, iznimno je bitna jer svako dijete ima pravo na sigurno i mirno odrastanje. Škola ima ključnu ulogu u prepoznavanju znakova zlostavljanja, edukaciji djece o sigurnosti i stvaranju okruženja povjerenja u kojem se djeca mogu obratiti za pomoć, a roditelji su, kao primarni socijalizirajući čimbenici, odgovorni za otvorenu komunikaciju s djecom, praćenje njihova ponašanja i pružanje podrške.

5. Komparativni prikaz – institut *coercive control*

U Velikoj Britaniji institut *coercive control*⁵⁵ razvijen je kako bi prepoznao i sankcionirao emocionalnu manipulaciju i kontinuirane obrasce psihičke prisile u bliskim odnosima. Regulira ga Serious Crime Act 2015, članak 76., a taj pravni institut omogućuje kazneno gonjenje počinitelja koji sustavno ograničavaju slobodu odlučivanja žrtve uz izolaciju, kontrolu komunikacije, emocionalni pritisak i druge oblike psihičke dominacije.⁵⁶ Njegova je svrha zaštita slobode odlučivanja žrtve i sprečavanje dugotrajne psihičke, emocionalne ili socijalne štete.⁵⁷

Institut je u kaznenom pravu Velike Britanije razvijen kao odgovor na ograničenja tradicionalnih kaznenopravnih koncepata koji su se primarno fokusirali na pojedinačne incidente fizičkog nasilja i zanemarivali kontinuirane i suptilne oblike psihičke prisile.⁵⁸ Takvo razumijevanje utemeljeno je u teoriji Evana Starka, koji *coercive control* definira kao sustav ponašanja kojim počinitelj izolacijom, nadzorom i

---

⁵³ Presuda Općinskog suda u Sisku broj Km-4/2024 od 21. veljače 2025., <https://odluke.sudovi.hr/Document/View?id=9ee73c88-450a-4829-9176-ef19132aebab>, pristupljeno 30. ožujka 2026.

⁵⁴ *Ibid.*

⁵⁵ Prisilna kontrola, dalje u tekstu: *coercive control*.

⁵⁶ Serious Crime Act 2015, s. 76, <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2015/9/section/76/enacted>.

⁵⁷ CPS, Controlling or Coercive Behaviour in an Intimate or Family Relationship (Crown Prosecution Service 2025), <https://www.cps.gov.uk/prosecution-guidance/controlling-or-coercive-behaviour-intimate-or-family-relationship>, pristupljeno 25. ožujka 2026.

⁵⁸ *Loc. cit.* (bilj. 3.).

regulacijom svakodnevnog života žrtve postiže njezinu potpunu ovisnost i gubitak slobode odlučivanja.⁵⁹

Bitan je element tog kaznenog djela postojanje „ozbiljnog učinka” na žrtvu koji se očituje ili u izazivanju straha od nasilja ili u znatnom narušavanju njezina svakodnevnog funkcioniranja.⁶⁰ Time zakonodavac izričito priznaje da i oblici prisile koji ne uključuju fizičku silu mogu imati jednako ozbiljne posljedice kao i fizičko nasilje, osobito kada utječu na slobodu odlučivanja i psihički integritet pojedinca.⁶¹

Povezanost instituta *coercive control* s emocionalnom manipulacijom očituje se u činjenici da se takvo ponašanje u pravilu ostvaruje uz suptilne i prikrivene mehanizme utjecaja, uključujući izazivanje straha, osjećaja krivnje, emocionalne ovisnosti i izolacije.⁶² Za razliku od tradicionalnog oblika prisile, ti oblici djeluju postupno, pri čemu žrtva često nije svjesna stvarne prirode utjecaja kojem je izložena.⁶³ Upravo taj element prikrivenosti dovodi do narušavanja autonomije volje, što Cass R. Sunstein opisuje kao situaciju u kojoj odluka formalno ostaje na žrtvi, ali njezin sadržaj u bitnome određuje manipulator.⁶⁴

Sudska praksa dodatno potvrđuje kaznenopravnu relevantnost tog instituta i njegovu povezanost s emocionalnom manipulacijom, i to u predmetu *R v Dalgarno*. U njemu je sud razmatrao ponašanje počinitelja koje se sastojalo od sustavnog nadzora komunikacija, izolacije žrtve od njezina društvenog okruženja te kontinuiranog psihičkog pritiska.⁶⁵ Citirana presuda predstavlja jedan od istaknutijih primjera primjene kaznenog djela *controlling or coercive behaviour* u praksi engleskog kaznenog prava. Predmet je došao pred Žalbeni sud za Englesku i Wales⁶⁶ u kontekstu preispitivanja izrečene kazne na zahtjev državnog odvjetnika, koji je tvrdio da je prvotna sankcija očito preblaga s obzirom na ozbiljnost ponašanja počinitelja.⁶⁷

U konkretnom slučaju optuženik je tijekom duljeg razdoblja provodio sustavnu kontrolu nad svojom partnericom, a njegovo ponašanje nije se svodilo na izolirane incidente, nego je činilo kontinuirani obrazac dominacije koji je uključivao nadzor

---

⁵⁹ *Ibid.*

⁶⁰ *Loc. cit.* (bilj. 57.).

⁶¹ *Ibid.*

⁶² *Loc. cit.* (bilj. 6.).

⁶³ *Ibid.*

⁶⁴ *Ibid.*

⁶⁵ *Dalgarno, R v* [2020], EWCA Crim 290 (25. veljače 2020.), <https://www.bailii.org/ew/cases/EWCA/Crim/2020/290.html>.

⁶⁶ Court of Appeal.

⁶⁷ *Loc. cit.* (bilj. 65.).

komunikacija, ograničavanje društvenih kontakata, učestalo provjeravanje kretanja žrtve te psihički pritisak usmjeren na kontrolu njezina svakodnevnog života.⁶⁸ Takvo ponašanje rezultiralo je znatnim narušavanjem autonomije žrtve i stvaranjem odnosa ovisnosti i podređenosti.⁶⁹

Prvostupanjski sud izrekao je kaznu rada za opće dobro u trajanju od 24 mjeseca smatrajući da takva sankcija odgovara okolnostima slučaja.⁷⁰ Međutim, drugostupanjski sud zauzeo je stroži pristup ističući da je riječ o ozbiljnom kaznenom djelu koje zahtijeva adekvatnu represivnu reakciju.⁷¹ Drugostupanjski sud naglasio je da se kod tog kaznenog djela posebna pozornost mora posvetiti kumulativnom učinku ponašanja, a ne pojedinačnim izolirano promatranim radnjama te da upravo kontinuiranost i sustavnost ponašanja predstavljaju ključne elemente koji opravdavaju strože kažnjavanje.⁷²

U svojoj odluci drugostupanjski je sud dodatno istaknuo da ponašanja poput izolacije žrtve, kontrole komunikacije i ograničavanja njezine svakodnevne slobode predstavljaju ozbiljan oblik psihičkog nasilja koji može imati dugotrajne posljedice na mentalno zdravlje i sposobnost samostalnog odlučivanja.⁷³ Takav pristup potvrđuje shvaćanje da se sloboda odlučivanja ne narušava isključivo fizičkom prisilom, nego i suptilnim, ali kontinuiranim oblicima psihičkog utjecaja.⁷⁴

Slijedom navedenog drugostupanjski je sud povećao kaznu na kaznu zatvora u trajanju od tri godine, čime je jasno signalizirao potrebu strožeg kažnjavanja u slučajevima dugotrajne kontrole i emocionalne manipulacije.⁷⁵ Ta odluka ima veliku precedentalnu važnost jer potvrđuje da sudovi prepoznaju ozbiljnost takvih oblika ponašanja te da su spremni sankcionirati ih na razini usporedivoj s drugim oblicima nasilja u bliskim odnosima.

S kaznenopravnog aspekta presuda Dalgarno posebno je bitna jer naglašava nekoliko ključnih elemenata: važnost promatranja ponašanja kao cjeline, priznanje psihičkog nasilja kao ozbiljnog oblika povrede te potrebu zaštite autonomije žrtve kao temeljne pravne vrijednosti. Time presuda predstavlja konkretizaciju teorijskih

---

⁶⁸ *Ibid.*

⁶⁹ *Ibid.*

⁷⁰ *Ibid.*

⁷¹ *Ibid.*

⁷² *Ibid.*

⁷³ *Ibid.*

⁷⁴ *Ibid.*

⁷⁵ *Ibid.*

konceptata *coercive control* i emocionalne manipulacije u sudskoj praksi i potvrđuje njihovu punu kaznenopravnu relevantnost.⁷⁶

U predmetu R v Challen sud je razmatrao dugogodišnje psihičko zlostavljanje u kontekstu kaznenopravne odgovornosti počiniteljice koja je usmrtila supruga nakon višegodišnjeg izlaganja njegovu kontrolirajućem i manipulativnom ponašanju.⁷⁷ Ključna pravna važnost tog slučaja leži u činjenici da je drugostupanjski sud prihvatio argument obrane smanjene ubrojivosti uzimajući u obzir kumulativni učinak dugotrajne prisilne kontrole na psihičko stanje okrivljenice.⁷⁸

Sud je pritom naglasio da kontinuirani obrasci emocionalne manipulacije, izolacije i kontrole mogu imati ozbiljne i dugotrajne posljedice na mentalno zdravlje žrtve, što uključuje razvoj psihičkih poremećaja koji utječu na sposobnost racionalnog odlučivanja i samokontrole. Time je implicitno priznata činjenica da institut *coercive control* može dovesti do duboke erozije autonomije volje, čak i u mjeri koja utječe na kaznenu odgovornost same žrtve.⁷⁹

Ta presuda posebno je važna jer proširuje razumijevanje kaznenopravne relevantnosti emocionalne manipulacije izvan okvira samostalnog kaznenog djela i upućuje na njezin utjecaj u širem kontekstu kaznenog prava. Naime, drugostupanjski sud prepoznao je da se dugotrajno psihičko zlostavljanje ne može promatrati kroz prizmu pojedinačnih incidenata, nego kao cjelovit obrazac ponašanja koji može imati odlučujući utjecaj na postupanje žrtve.⁸⁰

Time predmet Challen predstavlja važan doprinos razvoju suvremenog kaznenog prava jer potvrđuje potrebu integriranja psiholoških spoznaja o emocionalnoj manipulaciji u pravnu analizu, osobito u kontekstu procjene ubrojivosti i odgovornosti.

Promatrani zajedno, ti slučajevi potvrđuju da institut *coercive control* nije samo oblik protupravnog ponašanja koji zahtijeva kaznenu reakciju nego i složen društveni i pravni fenomen koji može duboko utjecati na sposobnost pojedinca za slobodno i racionalno odlučivanje. Time se dodatno naglašava potreba za integriranim pristupom u kaznenom pravu, koji uzima u obzir i psihičke učinke emocionalne manipulacije pri procjeni protupravnosti ponašanja, ali i kaznene odgovornosti.

---

⁷⁶ *Loc. cit.* (bilj. 57.).

⁷⁷ R v Challen [2019], EWCA Crim 916, Court of Appeal, <https://www.judiciary.uk/wp-content/uploads/2019/06/challen-approved.pdf>.

⁷⁸ *Ibid.*

⁷⁹ *Ibid.*

⁸⁰ *Ibid.*

6. *The Tinder Swindler*

Slučaj poznat kao *The Tinder Swindler* odnosi se na kriminalnu aktivnost izraelskog prevaranta Simona Levieva (rođenog kao Shimon Yehuda Hayut), koji je tehnikama emocionalne manipulacije i prijevare iskorištavao aplikaciju za upoznavanje Tinder kako bi prevario brojne žene diljem Europe i svijeta.⁸¹ Taj slučaj postao je globalno poznat nakon izlaska britanskog dokumentarnog filma *The Tinder Swindler* na Netflixu 2022. godine, koji prati priču nekoliko žrtava i razotkriva Levievljeve manipulativne taktike.⁸² U dokumentarnom filmu iznosi se kako je Leviev sebe predstavljao kao sina bogatog dijamantskog magnata iz ruskog-izraelskog poslovnog kruga, što mu je omogućilo da stekne povjerenje žrtava i ostavi dojam iznimno imućne i uspješne osobe.⁸³

Od 2017. do 2019. Leviev je kontaktirao sa ženama na aplikaciji Tinder, gradio s njima lažni emocionalni odnos i potom ih uvjeravao da mu posude novac pod izlikom hitnih potreba, najčešće povezanih s lažnom pričom o opasnosti, ugroženim bankovnim računima ili „neprijateljima” koji ga progone. Žrtve su mu često posuđivale znatne svote novca koje im, kako se ispostavilo, nikada nisu vraćene.⁸⁴ Procjenjuje se da su ukupne svote koje je Leviev pribavio tim metodama dosegle višemilijunske iznose.⁸⁵

Ovaj slučaj posebno je relevantan za kaznenopravnu analizu jer jasno ilustrira kako manipulacija emocionalnim odnosima može poslužiti kao sredstvo za ostvarivanje protupravne imovinske koristi, ali istodobno i koliko je takve radnje teško pravno kvalificirati i dokazati.

S kaznenopravnog aspekta navedeno ponašanje u većini pravnih sustava može se podvesti pod kazneno djelo prijevare jer uključuje dovodenje u zabludu radi pribavljanja protupravne imovinske koristi.⁸⁶ Međutim, specifičnost slučaja leži u činjenici da zabluda nije rezultat isključivo lažnih činjenica, nego je u znatnoj mjeri konstruirana jer se razvio emocionalni odnos između počinitelja i žrtve. Time emocionalna manipulacija postaje ključni mehanizam kojim se postiže učinak prijevare.

Unatoč postojanju više žrtava u različitim državama kaznenopravni ishodi nisu bili ujednačeni. Dok je Leviev u Finskoj i Izraelu osuđen za kaznena djela

---

⁸¹ Who Is the Tinder Swindler?, <https://www.netflix.com/tudum/articles/who-is-tinder-swindler-real-shimon-hayut>.

⁸² *Ibid.*

⁸³ *Ibid.*

⁸⁴ *Ibid.*

⁸⁵ *Ibid.*

⁸⁶ Vidi četvrto poglavlje.

prijevare i srodna kaznena djela, postupak u Njemačkoj nije rezultirao presudom.⁸⁷ U Njemačkoj je pokrenuta istraga zbog sumnje na prijevaru uključujući slučaj žrtve iz Berlina, no postupak je obustavljen zbog nedostatka dokaza, a zahtjev za izručenje povučen.⁸⁸ Takav ishod ukazuje na ključni problem u kaznenopravnom tretmanu emocionalne manipulacije – dokazivanje uzročne veze između manipulativnog ponašanja i odluke žrtve. Za razliku od klasičnih oblika prijevare, gdje je zabluda često jasno povezana s konkretnim neistinitim tvrdnjama, u slučajevima emocionalne manipulacije odluke žrtve proizlaze iz složenog spleta psiholoških čimbenika, uključujući povjerenje, privrženost i osjećaj odanosti.⁸⁹

Dodatno se postavlja pitanje u kojoj se mjeri može smatrati da je žrtva djelovala protiv svoje slobodne volje. Formalno gledano, žrtve su same donosile odluke o prijenosu novca, bez izravne prisile.⁹⁰ Međutim, materijalno gledano, njihove su odluke bile znatno uvjetovane emocionalnim utjecajem počinitelja, što dovodi u pitanje stvarnu autonomiju odlučivanja.⁹¹

Upravo zbog toga ovaj slučaj predstavlja paradigmatički primjer situacije koja se nalazi na granici između prijevare i manipulacije. On potvrđuje tezu da postoje oblici društveno štetnog ponašanja koji nisu u potpunosti obuhvaćeni tradicionalnim kaznenopravnim kategorijama unatoč očitoj potrebi za pravnom intervencijom.

Zaključno, slučaj *Tinder Swindler* ukazuje na potrebu za dubljim razumijevanjem emocionalne manipulacije kao pravno relevantnog fenomena. Iako postojeći instituti poput prijevare omogućuju sankcioniranje određenih aspekata takva ponašanja, oni često nisu dostatni za obuhvaćanje njegove pune složenosti. Time se otvara prostor za daljnji razvoj kaznenopravne teorije i prakse u smjeru preciznijeg definiranja granica između dopuštenog utjecaja i kaznenopravno relevantne manipulacije.

7. Zaključak

Svaki čovjek ima osjećaje te pokazuje sklonosti prema nekome ili nečemu, ali i različite negativne emocije. Međutim, u međuljudskim odnosima dolazi do nesklada, odnosno zlouporabe osjećaja drugih ljudi za razne svrhe. Analizirajući emocionalnu

---

⁸⁷ ‘Tinder Swindler,’ Simon Leviev gets released from Georgian prison, <https://www.jpost.com/diaspora/article-874519>, vidi više: Israeli ‘Tinder swindler’ sentenced to 15 months in prison, <https://www.timesofisrael.com/israeli-tinder-swindler-sentenced-to-15-months-in-prison/>, <https://www.netflix.com/tudum/articles/why-tinder-swindler-simon-leviev-not-in-jail>.

⁸⁸ *Ibid.*

⁸⁹ *Loc. cit.* (bilj. 3.).

⁹⁰ *Loc. cit.* (bilj. 81.).

⁹¹ *Ibid.*

manipulaciju u kaznenopravnom kontekstu, zaključuje se kako je riječ o normativno izazovnoj pojavi koja sve jasnije dolazi u fokus suvremenih pravnih sustava. Njezina specifičnost očituje se u činjenici da, za razliku od tradicionalnih oblika protupravnog postupanja koji se temelje na fizičkoj sili ili izravnoj prijetnji, djeluje prikriveno, postupno i kroz suptilne psihološke mehanizme utjecaja. Upravo zbog takve prirode emocionalna manipulacija izravno zadire u temeljne vrijednosti koje kazneno pravo štiti, a to su osobna sloboda, dostojanstvo, spolna sloboda i psihički integritet pojedinca.

U Kaznenom zakonu/11 emocionalna manipulacija prisutna je u nizu kaznenih djela, bilo kao sastavni dio protupravnog postupanja ili kao sredstvo počinjenja kaznenih djela poput prijevare ili određenih kaznenih djela protiv spolne slobode. Takvo posredno normativno prepoznavanje upućuje na to da naš zakonodavac priznaje štetnost manipulativnih obrazaca ponašanja. Suvremeni društveni razvoj, obilježen digitalizacijom i transformacijom načina komunikacije, dodatno naglašava potrebu za dubljim normativnim promišljanjem emocionalne manipulacije. Pojave poput *online groominga*, romantičnih prijevera i drugih oblika virtualnih manipulacija pokazuju da ona sve češće predstavlja ključni alat počinitelja, pri čemu posljedice za žrtve nadilaze imovinsku štetu i zahvaćaju njihovu psihičku stabilnost i osjećaj osobne sigurnosti. U tom kontekstu slučajevi poput *Tinder Swindler* najbolje opisuju razmjere i sofisticiranost takvih ponašanja te dodatno problematiziraju prikladnost postojećih kaznenopravnih instrumenata.

Komparativnopravna iskustva, napose rješenja razvijena u Ujedinjenom Kraljevstvu uz tzv. institut *coercive control* koji normira Serious Crime Act 2015, upućuju na mogući smjer razvoja kaznenog prava. Kriminalizacija kontinuiranih obrazaca kontrolirajućeg i manipulativnog ponašanja predstavlja važan iskorak prema prepoznavanju psihičkih oblika nasilja kao pravno relevantnih samih po sebi. Takav pristup napušta tradicionalno fokusiranje na izolirane radnje i usmjerava se na cjelokupni odnos moći između počinitelja i žrtve, čime se otvara prostor za sveobuhvatnu zaštitu integriteta pojedinca.

Unatoč tomu prihvaćanje takvih rješenja u hrvatski kaznenopravni sustav zahtijeva oprez i temeljitu normativnu analizu. Ključno pitanje ostaje određivanje granice između dopuštenog i nedopuštenog utjecaja u međuljudskim odnosima. Dok je uvjeravanje legitimni dio društvene interakcije, emocionalna manipulacija poprima kaznenopravnu relevantnost kada dovodi do bitnog narušavanja autonomije odlučivanja odnosno kada, u skladu s teorijom manipulacije, dolazi do svojevrstne zamjene volje žrtve. Upravo to – utjecaj na proces formiranja volje – predstavlja središnji problem i ujedno temelj potencijalne buduće kaznenopravne regulacije. Dodatni izazov predstavlja razgraničenje emocionalne manipulacije od psihičke prisile. Dok prisila podrazumijeva intenzivan i izravan pritisak, manipulacija djeluje suptilno i dugotrajno, često stvarajući odnos ovisnosti i emocionalne podređenosti. U tom

smislu teorijski koncepti poput *coercive control* pružaju koristan analitički okvir za razumijevanje situacija u kojima kumulativni učinak manipulativnih radnji zapravo dovodi do gubitka autonomije žrtve iako formalna sloboda izbora ostaje očuvana.

Iz perspektive budućeg razvoja hrvatskog kaznenog zakonodavstva moguća su tri scenarija. Prvi je zadržavanje postojećeg stanja uz daljnji razvoj sudske prakse koja bi tumačenjem važećih normi šire prepoznavala manipulativne obrasce ponašanja. Drugi je djelomična normativna intervencija preciziranjem postojećih kaznenih djela, osobito u području zaštite braka, obitelji i djece, čime bi se izričito obuhvatili oblici emocionalnog nasilja. Treći, najambiciozniji scenarij, podrazumijevao bi uvođenje samostalnog kaznenog djela koje bi bilo usmjereno na opetovane obrasce emocionalne manipulacije i kontrole uz jasno definirane objektivne i subjektivne elemente kako bi se izbjegla pravna nesigurnost.

Zaključno, nedvojbeno je da emocionalna manipulacija predstavlja izazovnu točku suvremenog kaznenog prava na kojoj se susreću potreba za učinkovitom zaštitom pojedinca i zahtjev za očuvanjem pravne sigurnosti. Budući razvoj hrvatskog zakonodavstva u ovom području ovisit će o sposobnosti da se pronađe ravnoteža između tih suprotstavljenih zahtjeva. U tom procesu komparativna iskustva, interdisciplinarna istraživanja te razvoj sudske prakse imat će ključnu ulogu u oblikovanju normativnog okvira koji će pravodobno i primjereno odgovoriti na izazove koje donosi ovaj suptilan, ali dugoročno vrlo štetan oblik protupravnog ponašanja.

BIBLIOGRAFIJA

1. Austin, Elizabeth J., Farrelly, Daniell i Black, Carolyn, *Emotional Intelligence, Machiavellianism and Emotional Manipulation: Does EI Have a Dark Side?*, Personality and Individual Differences, 2009., https://www.researchgate.net/publication/222406836_Emotional_intelligence_Machiavellianism_and_emotional_manipulation_Does_EI_have_a_dark_side, pristupljeno 25. ožujka 2026.
2. Bačić, Franjo, Pavlović, Stjepan, *Komentar kaznenog zakona*, Zagreb, 2004., Organizator, str. 811.
3. Klein, Willis, Wood, Suzanne i Bartz, Jennifer A., *A Theoretical Framework for Studying the Phenomenon of Gaslighting*, Personality and Social Psychology Review 30(2), 2026., 195–215. https://www.researchgate.net/publication/391571174_A_theoretical_framework_for_studying_the_phenomenon_of_gaslighting, pristupljeno 25. ožujka 2026.
4. Novoselec, Petar, *Uvod u gospodarsko kazneno pravo*, Pravni fakultet u Zagrebu, Poslijediplomski studij iz kaznenopravnih znanosti, Zagreb, 2009., str. 101.
5. Stark, Evan, *Coercive Control: How Men Entrap Women in Personal Life*, Oxford University Press, 2007.
6. Sunstein, Cass R., *Manipulation As Theft*, Harvard Public Law Working Paper No. 21–30, 2021., <https://ssrn.com/abstract=3880048> / <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3880048>, pristupljeno 25. ožujka 2026.

7. Turner, Meridith M., *Manipulation in close relationships: A meta-analytic review* (Personality and Individual Differences vol. 248, 2026.), <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0191886925004477?via%3Dihub>, pristupljeno 25. ožujka 2025.
8. Tamir, Maya, *Why Do People Regulate Their Emotions? A Taxonomy of Motives*, Advances in Experimental Social Psychology, 2016. https://www.researchgate.net/publication/277412248_Why_Do_People_Regulate_Their_Emotions_A_Taxonomy_of_Motives_in_Emotion_Regulation, pristupljeno 31. ožujka 2026.

PROPISI I DOKUMENTI:

1. CPS, Controlling or Coercive Behaviour in an Intimate or Family Relationship (Crown Prosecution Service 2025), <https://www.cps.gov.uk/prosecution-guidance/controlling-or-coercive-behaviour-intimate-or-family-relationship>, pristupljeno 25. ožujka 2026.
2. Kazneni zakon („Narodne novine”, broj 56/2015., 61/2015., 101/2017., 118/2018., 126/2019., 84/2021., 114/2022., 114/2023., 36/2024. i 136/2025.)
3. Serious Crime Act 2015, s. 76 <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2015/9/section/76/enacted>
4. Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji („Narodne novine” broj 70/2017., 126/2019., 84/2021., 114/2022. i 36/2024.), članak 10.

PRESUDE I DRUGE ODLUKE:

1. Dalgarno, R v [2020] EWCA Crim 290 (25. veljače 2020.), <https://www.bailii.org/ew/cases/EWCA/Crim/2020/290.html>.
2. Presuda Općinskog suda u Virovitici, broj K-16/2026 od 3. veljače 2026., <https://odluke.sudovi.hr/Document/View?id=95c8450a-bce1-4295-8dc0-1757601f3e30>, pristupljeno 25. ožujka 2026.
3. Presuda Općinskog suda u Rijeci, Prekršajni odjel, broj Pp-12/2025 od 4. lipnja 2025., <https://odluke.sudovi.hr/Document/View?id=83122407-f879-4b7b-ab12-46f0bac5e1a8>, pristupljeno 22. ožujka 2026.,
4. Presuda Općinskog kaznenog suda u Zagrebu, Odjel za mladež, broj Kzd-172/2025 od 1. listopada 2025., <https://odluke.sudovi.hr/Document/View?id=b17dce81-f6ca-4f10-a623-3c41144305dc&q=manipulacija>, pristupljeno 22. ožujka 2026.
5. Presuda Općinskog suda u Virovitici broj Kzd-7/2023 od 16. rujna 2025., <https://odluke.sudovi.hr/Document/View?id=fe451c22-24de-4a18-a50d-17b8a4dc37d5>, pristupljeno 29. ožujka 2026.
6. Presuda Općinskog suda u Osijeku broj K-414/2019 od 21. listopada 2024., <https://odluke.sudovi.hr/Document/View?id=4f1a1125-1f71-4820-b6d5-3226d2117e4d>, pristupljeno 25. ožujka 2026.

7. Presuda Općinskog suda u Velikoj Gorici, Stalna služba u Ivanić-Gradu, broj K-261/2024 od 23. rujna 2025., <https://odluke.sudovi.hr/Document/View?id=8167e0ca-7ab2-4bbe-8b64-67b047abaca5>, pristupljeno 26. ožujka 2026.
8. Presuda Općinskog suda u Zlataru broj K-125/2025 od 26. lipnja 2025., <https://odluke.sudovi.hr/Document/View?id=4fd87979-8d18-4300-99d1-4f28965d2f22>, pristupljeno 29. ožujka 2026.
9. Presuda Općinskog suda u Puli broj Kzd-111/2024 od 26. veljače 2025., <https://odluke.sudovi.hr/Document/View?id=fd7b4b3a-25b6-43df-a858-a409f689283c>, pristupljeno 29. ožujka 2026.
10. Presuda Općinskog suda u Sisku broj Km-4/2024 od 21. veljače 2025., <https://odluke.sudovi.hr/Document/View?id=9ee73c88-450a-4829-9176-ef19132aebab>, pristupljeno 30. ožujka 2026.
11. Presuda Županijskog suda u Varaždinu broj Kzd-5/2016 od 10. lipnja 2016., <https://odluke.sudovi.hr/Document/View?id=3bb8694b-0311-4807-b188-2135c779bc72>, pristupljeno 29. ožujka 2026.
12. R v Challen [2019] EWCA Crim 916, Court of Appeal, <https://www.judiciary.uk/wp-content/uploads/2019/06/challen-approved.pdf>.

MREŽNI IZVORI:

1. A Deeper Look Into Gaslighting, National Domestic Violence Hotline, <https://www.thehotline.org/resources/a-deeper-look-into-gaslighting/>, pristupljeno 26. ožujka 2026.
2. Grooming, Metropolitan Police, <https://www.met.police.uk/advice/advice-and-information/gr/grooming/>, pristupljeno 29. ožujka 2026.
3. Priopćenje Državnog zavoda za statistiku: Rezultati ankete o sigurnosti, <https://podaci.dzs.hr/2024/hr/77457>, pristupljeno 22. ožujka 2026.
4. Israeli ‘Tinder swindler’ sentenced to 15 months in prison, <https://www.timesofisrael.com/israeli-tinder-swindler-sentenced-to-15-months-in-prison/>, pristupljeno 30. ožujka 2026.
5. Tinder Swindler: How ‘romance fraud’ became a multi-billion dollar cybercrime, <https://www.weforum.org/stories/2024/05/tinder-swindler-romance-fraud-cybercrimeradio-davos/>, pristupljeno 29. ožujka 2026.
6. ‘Tinder Swindler,’ Simon Leviev gets released from Georgian prison, <https://www.jpost.com/diaspora/article-874519>, pristupljeno 30. ožujka 2026.
7. Who Is the Tinder Swindler?, <https://www.netflix.com/tudum/articles/who-is-tinder-swindler-real-shimon-hayut>, pristupljeno 30. ožujka 2026.
8. Why Isn’t the Tinder Swindler in Jail?, <https://www.netflix.com/tudum/articles/why-tinder-swindler-simon-leviev-not-in-jail>, pristupljeno 30. ožujka 2026.
9. Ženska soba: Analiza – Seksualno nasilje u Hrvatskoj 2013. – 2023., https://zenskasoba.hr/wp-content/uploads/2024/12/Analiza_Seksualno-nasilje-u-Hrvatskoj-2013.-2023-2.pdf, str. 19, pristupljeno 30. ožujka 2026.

SENSE AND SENSIBILITY: THE CRIMINAL ASPECT OF EMOTIONAL MANIPULATION

ABSTRACT:

This paper examines emotional manipulation as a normatively underdeveloped yet criminally relevant form of influence on individual autonomy and freedom of decision-making. Building on the theoretical distinction between permissible persuasion and impermissible manipulation, it analyses the concept's position within existing criminal law doctrines in Croatian law, particularly in relation to domestic violence, violations of children's rights, fraud, and criminal offences against sexual freedom. Special emphasis is placed on emotional manipulation as a means of committing criminal offences, highlighting its impact on the formation of the victim's will in the absence of traditional forms of coercion. The paper further polemicalises the criteria for criminal relevance, including the intensity of influence, intent, and the occurrence of harmful consequences, as well as the evidentiary challenges involved. The analysis of the 'Tinder Swindler' case illustrates the complexity of legally qualifying emotionally conditioned fraud and the limitations of the traditional concept of deception. A comparative overview of the concept of coercive control in UK law demonstrates a broader normative approach to the protection of psychological integrity and points to the need for further development of criminal law frameworks.

Keywords: emotional manipulation, domestic violence, freedom of decision-making, psychological abuse, fraud

GLORIA GUDELJ zamjenica je općinske državne odvjetnice u Općinskom kaznenom državnom odvjetništvu u Zagrebu, trenutačno raspoređena u Odsjek za gospodarski kriminalitet. Rođena je 1993. u Osijeku, a diplomirala je 2018. na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu obranivši rad „Zaštita krunskog svjedoka u Republici Hrvatskoj”. Tijekom vježbeničkog staža sudjelovala je na međunarodnom natjecanju za pravosudne vježbenike THEMIS u organizaciji mreže European Judicial Training Network (EJTN). U studenom 2021. položila je pravosudni ispit, a u nastavnoj godini 2023./2024. završila je Državnu školu za pravosudne dužnosnike. Autorica je radova „Kazneni postupak i izvršenje kazni u Trećem Reichu” (2018.) i „Pravno uređenje nametljivog ponašanja u hrvatskom i stranom zakonodavstvu” (2019.) te suautorica radova „The Position of Female Victim in Criminal Proceedings concerning Sexual Violence: de facto and de iure challenges” (2020.) i „(Kazneni) zakon i (javni) red kao instrument sprječavanja ili kreiranja nasilja? Kaznenopravna i kriminološka analiza nasilničkog ponašanja” (2025.).

SARA HORVATIĆ rođena je 1997. u Zagrebu. Diplomirala je na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 2021. godine obranivši diplomski rad „Arbitraža u vrijeme COVID-19 pandemije”. Profesionalnu karijeru započinje u odvjetništvu, gdje se

pretežito bavi građanskim pravom te se kontinuirano usavršava u području zemljišnoknjižnog i stvarnog prava. Nakon položenog pravosudnog ispita u siječnju 2024. s uspjehom *cum laude* razvija interes za kazneno pravo te u kolovozu 2024. počinje s radom u Općinskom kaznenom državnom odvjetništvu u Zagrebu, nakon čega upisuje i završava Državnu školu za pravosudne dužnosnike. Suautorica je rada „(Kazneni) zakon i (javni) red kao instrument sprječavanja ili kreiranja nasilja? Kaznenopravna i kriminološka analiza nasilničkog ponašanja” (2025.).